

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ПОВЕРНЕННЯ "ДИПЛОМУ З ВІДЗНАКОЮ" ЯК СТИМУЛУ ТА ДОДАТКОВОЇ МОТИВАЦІЇ ДО ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

ЧЕРНЕНКО А.А., КРАВЦОВ Д.С.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Сьогодні в системі освіти України особливо гостро стоїть питання мотивації молоді до здобуття знань, на всіх рівнях освітнього процесу.

Мотивація учнів - вічно нагальне питання для тих, хто їх навчає. Теорія самодетермінації свідчить, що в основі нашої внутрішньої мотивації лежать три основні психологічні потреби - в автономії, у компетентності та у взаємодії з іншими. Що більше автономії, то вищий рівень внутрішньої мотивації, найсприятливішої, зокрема, і для навчання. Інакше кажучи, більше шансів, що людина навчатиметься не з-під палиці, а тому що їй і справді самій це важливо. Відповідно, на результатах навчання це позначиться позитивно.

Однак у даній доповіді ми не будемо розглядати внутрішні особистісні мотивації людини до отримання навичок і знань. Поговоримо про зовнішні стимули, про ті "батоги і пряники", які можуть надати ті, "хто вчить".

Тривалий час викладачі та вчителі схилялися до цілком типових способів мотивації, наприклад: обіцянки неприємностей і поганих оцінок у разі невиконання завдання, стандартних вказівок у наказовому тоні: "Робіть так-то". Усе перераховане належить до засобів зовнішньої мотивації. Суть у тому, що людина керується якимось зовнішнім стимулом, щоб виконати те, що від неї вимагає педагог. Але якщо цей зовнішній стимул зникне, то й мотивація "розтане" разом із ним.

Способи заохочень, так само, як і способи осуду, мають те саме коріння, що й узагалі інститут освіти. Починаючи з XIII століття багато університетів (наприклад, у Валенсії, Саламанці, Празі, Відні, Гейдельберзі, Ерфруті, Кельні) виробляли свій кодекс студента, в якому були обумовлені права та обов'язки учнів. Пізніше, з кінця XVI століття, багато які з цих правил стали основою для статутів Острозької слов'яно-греко-латинської школи, Києво-Могилянської академії, Університету у Львові, а також Університету в Харкові та Києві. Уже тоді закінчення університету передбачало отримання диплома, який був підтвердженням кваліфікації студента. І вже тоді розрізняли два види такого документа: простий і з відзнакою. Очевидно, що другий отримували ті, хто вчився на відмінно й отримував відповідні оцінки.

Проте, система освіти не статична. Протягом століть вона піддавалася сотням інновацій, запроваджувалося щось нове, видалялося щось застаріле, потім

бувало, поверталось. Процес пошуку, мабуть, нескінченний. Не завжди реформи йдуть на користь вчителям та їх учням. Так чи інакше, але згідно з наказом Міносвіти №1571 від 29 грудня 2020 року, було затверджено нові форми відповідних дипломів, а також форми додатка до диплома європейського зразка і зразок академічної довідки та "Дипломи з відзнакою скасовано відповідно до закону "Про вищу освіту" у зв'язку з наближенням українського диплома до європейського зразка, проте відзнака за успішне завершення навчання у вищому навчальному закладі зазначатиметься в додатку до диплома". Було фактично скасовано "смачний пряник". Але справа не у формальності, важливий зміст, сенс "Червоного диплома". А його було втрачено куди раніше.

У ХХ столітті всі намагалися здобути диплом з відзнакою, адже це було престижно і перспективно. Людей без вищої освіти взагалі неохоче брали на роботу і не вважали гідними кандидатами. Зараз часи змінилися і кожен тепер може працевлаштуватися навіть після закінчення школи. Отримання «диплому з відзнакою» як фактор мотивації втрачає свою значущість. Усе залежить від бажання, умінь і навичок. Незважаючи на це, багато студентів і далі намагаються отримати диплом з відзнакою. На це є багато причин, які підтверджують важливість документа: відзнака в дипломі означає, що студент добре володіє інформацією відповідно до своєї професії; документ є підтвердженням, що випускник є кваліфікованим фахівцем у своїй галузі; це спрощує процедуру працевлаштування та відкриває більше можливостей для пошуку роботи; відзнака - показник того, що студент сумлінний, відповідальний, справді любить той напрям, який обрав.

Насправді для роботодавців звісно велику роль відіграють навички та знання майбутнього працівника, але саме диплом їх добре підтверджує. Навіть за кордоном, де багато людей відмовляються від вищої освіти, цей показник має значення. Різні фахівці та власники компаній висловлювали свою думку і зійшлися на тому, що людині з вищою освітою та високими балами легше знайти роботу, яка буде приносити задоволення і дохід.

З огляду на все перераховане вище можна зробити однозначний висновок: необхідно повернути сенс "Диплому з відзнакою", отримання його має стати стимулом, мотивацією до освіти. На погляд авторів, отримання " Диплому з відзнакою" бакалавром має стати перепусткою в магістратуру без іспитів (адже є документ, що підтверджує високий рівень отриманих знань і навичок) на бюджетну форму навчання. Тим самим ми підвищимо бажання навчатися на молодших курсах і підніmemo рівень здобувачів вищої магістерської освіти.